

СЛОВЕНСКИ ЈУГ

ОРГАН ЈУГОСЛОВЕНА У РУСИЈИ.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ. НОВАЦ И ПИСМА
ШАЉУ СЕ НА УПРАВУ «СЛОВЕНСКОГ ЈУГА»
У ОДЕСУ, УСПЕНСКАЯ УЛИЦА 45, КВ. 22.

ТЕЛЕФОН 28—65. УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
У ИСТОМ СТАНУ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРА-
ТАЈУ, НЕПЛАЋЕНА ПИСМА СЕ НЕ ПРИМАЈУ.

ПРИОПЋЕЊА СЕ НЕ ПРИМАЈУ. ПРЕПЛАТА
ИЗНОСИ ЈЕДНОГОДИШЊЕ 6 Р., ПОЛУ-
ГОДИШЊЕ 3 Р., А ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ 10 К.

ITALIJA I JUGOSLOVENSKI PROGRAM.

Radi važnosti predmeta prenašamo u vjernom prevodu uvodnik pod gornjim naslovom poluslužbenog lista «Corriere della sera», broj 146 (Subotu 27. maja 1916).

«Poslije intervencije Italije u europski rat, naša se je štampa malo ili uopće ništa bavila budućim odnosima između Talijana i Slovena na Jadranskom moru; diskusija o spomenutom predmetu se je uvijek izbjegavala iz čisto političkih razloga: jer u vrijeme, kada se Talijani i Srbi bore proti zajedničkom neprijatelju, ne bijaše zgodno staviti na dnevni red pitanja, koja bi eventualno mogla dovesti do sukoba. Opstoje mnogi drugi razlozi i interesi, koji nas spajaju i koji savjetuju temeljni sporazum između dvaju naroda i ti moraju prevladati.

Ovim shvaćanjem su zadojeni bili svi talijanski političari i novine, koje imaju veću odgovornost pred javnim mnijenjem.

Austro-njemački val, koji je privremeno poplavio srpsku državu, postavio je Talijane u veoma delikatan položaj, jer ne izgledaše umjesnim i velikodušnim govoriti o ograničenjima buduće Srbije, u času tako tragičnom za domovinu onih, koji se usudiše izazvati austro-ugarsku i germansku silu i bugarski bijes, i koji bijahu od te bure slomljeni.

S druge strane rat, u kojem stanju se dandanas nalazi, ne dozvoljava još predvidjeti konkretnu točnu formu u kojoj će se odrediti budući politički europski položaj.

Bolje bijaše dakle u ovom času nepodizati takova pitanja i ne uzbudjivati čuvstva između Jugoslovena i Talijana; skup velikih interesa za historiju Europe i osiguranja slobodnog razvitka, moraju u vrhovnom interesu slobode sviju naroda, civilizacije i ekonomije Jadrana, da nas prisile biti ujedinjenima u budućnosti.

Na žalost ova korist i nužda, nijesu shvaćena bila u pravom smislu i duboko sa strane srpskih i hrvatskih patrijota. Njihova je propaganda preslaba granica jednog programa, koji bi morao bio voditi računa o razlozima historijskim, geografskim i političkim vojničkim, ekonomskim vlasti na Jadranu, osnovane na trajnim prijateljskim odnosima između Talijana i Slovena.

Propaganda hrvatskih i srpskih patrijota prikazala je u savezničkim državama, u Petrogradu, Londonu i Parizu jadransko pitanje u jednoj formi, koja vrijedja talijanske interese i čuvstva i koja nije sigurno učinjena da se u sadašnjem času uzmognu gojiti nove simpatije za jugoslovenske težnje u našem kraju.

U Londonu i Parizu osnovao se je Komitet od emigranata Jugoslovena, u kojem su predstavljene razne političke grupe Slovena Dalmacije, Istre, Trsta, Hrvatske, Bosne, Kranjske i ugarskih Srba. Komitet je bio i jest veoma agilan i radin. Komitet je predao 1. maja 1915 Delcasseau, tadanjem ministru inostranih poslova Francuske, i Izvol-skome, ruskom poslaniku u Parizu jedan memorijal o težnjama Južnih Slovena. Četvrtog jula iste godine obratio se je Komitet u Londonu na Lorda Greya, ministra inostranih poslova, i opetovao sa velikim žarom svoj program i svoje želje. Komitet u kojem su ljudi izvanredne energije, kao što je Dr. Trumbić, predsjednik «Hrvatske Narodne» Stranke na dalmatinskom saboru, bivši načelnik Splita i bivši zastupnik zadarskog kotara u bečkom parlamentu; gospodin Supilo, urednik «Novog Lista», prototalijanske novine na Rijeci, bivši poslanik na hrvatskom saboru i bivši delegat u peštanskom parlamentu; Dr. Biankini, Dalmatinac, predsjednik Jugoslovenskog Komiteta u Chicagu; Dr. Jedlowsky, tajnik slovenskog društva «Edinost» i zajednice hrvatskih škola u Trstu, drugi vatreni protivnik Talijana; ovaj Komitet neumorno razvija tako žilavu akciju, kakovu se može samo pomisliti na obranu Jugoslovenskog ujedinjenja i protiv interesa i čustava Talijana. Komitet je proširio svoj rad u Sjedinjenim Državama i u Južnoj Americi, Argentini, Chile, Peru i Boliviji.

Organizaciji Komiteta pridružuje se i ona ujedinjene srpsko-hrvatske-slovenske omladine, koja imade svoje sjedište u Zenevi. K tome Jugoslovenski Komitet izdaje jugoslovenski buletin na dva jezika, na francuskom i engleskom, u Londonu i Parizu, koji je takodjer jako raširen po Italiji.

Mi se divimo radinosti, ljubavi i energiji i vjeri ovih patrijota. Ali naše udivljenje ne znači odobravanje čitavog njihovog programa, jer njihove aspiracije, koje oni ne prešućuju i posljedice, koje proizlaze iz njihovih principa svršavaju sa strane što se nas tiče, da niječu i vrijedjaju talijanski program, program glede Jadrana, koji je bio jedan od najvećih razloga našeg umiješanja u europski rat.

Jugoslovensko jedinstvo, kako ga shvaća propaganda o kojoj govorimo, ne samo što isključuje Italiju iz bilo kakvog dijela Dalmacije, pak i od onog, koja je najitalijanskija po tradicijama, po civilizaciji, po duši, nego ju isključuje iz čitave Istre, Trsta, Kvarnerskih otoka, svih dalmatinskih otoka i proširuje svoje zahtjeve do vratiju

Udina. Geografska karta, izdana od knjižare Delagrave obilno je reproducirana u knjigama dopisnicama, i sa svim mogućim sredstvima propagande izražava na veoma jasni način nacrt nove velike države, koja bi morala ujediniti sve slovenske nacije Juga. Članovi Komiteta niječu, da imadu agenata, koji razvijaju taj politički program među savezničkim narodima; ali naprotiv stoji, da su oni neumorni u propagandi, i to priznajemo na njihovu diku i čast. Kada je ruska štampa, malo prije ulaska Italije u rat, bila uzela neprijateljsko stanovište talijanskom programu glede Jadrana, jugoslovenski agenti imali su velikog udjela u orijentiranju javnog ruskoga mnijenja u onom času. Dan-danas u Londonu i Parizu ne žale truda; pak ga ne štede ni u samoj Italiji. Uostalom, započela je u Rimu sama propaganda, emigranata, koji su prikazali svoje djelo kao protest proti nasilju i uništavanju slovenskih naroda sa strane Austro-Ugarske. U Rimu su bili tiskani manifesti na Srbe, Hrvate i Slovence habsburške monarhije, da ih potaknu preći kao dobrovoljci u redove srpske i crnogorske i savezničke armije.

Akcija Jugoslovena naišla je na veliku pomoć znamenitih publicista, profesora i učenih ljudi Engleske i Francuske. Dosta je spomenuti među Englezima Seeton-Watsona, autora knjige «Jugoslovensko pitanje u hapsburškoj Carevini», izdane na engleskom prije balkanskog rata a na njemačkom 1913; Seeton-Watson se je postavio potpuno u sporazum sa Jugoslovenskim Komitetom u Londonu; nadalje sa Komitetom je u sporazumu još jedan znameniti publicista William Steed, dopisnik vanjske politike «Timesa», koji i ako prijatelj Italije, postao je podrživačem maldane čitavog slovenskog programa, glede Jadrana u protivštini sa talijanskim programom. U Francuskoj postoji čitava grupa pisaca, koji se bore za zahtjeve i težnje Jugoslovenskog Komiteta, pak i u onom dijelu koji je najprotivniji Italiji. Treba spomenuti Ernesta Denis profesora Sorbonne; Luis Leger člana Instituta i profesora na kolegiju de France; Artura Cherviu bivšeg predsjednika statističkog društva u Parizu i Antropološkog društva; Paula Adama, koji je napisao predgovor u nedavno izašloj knjizi Pierre De Lonux o «Jugoslaviji», pjevajući himnu Jugoslovenskom Jedinstvu ne obazirući se na ideje sadržane u knjizi samoga de Lonux.

U jednom dijelu ambijenta akademskog, književnog i novinarskog naših današnjih saveznika, u Engleskoj i

Francuskoj, ostalo je još nešto starog političkog shvaćanja, kojim se je sudilo do par godina natrag talijansko pitanje glede Jadranskog mora. Oni nijesu još shvatili duboke razloge talijanskog prava i historije; još se nije uzelo u pravi obzir vrijednost i držanje Italije u europskoj vojni; i stvara se po malo protiv nas nekakovo neraspoloženje protiv kojega moraju Talijani reagirati. Jedna umjerena reakcija nužna je sa naše strane proti skrajnostima jugoslovenskih zahtjeva, proti etnografskom i historičkom imperijalizmu a da ne govorimo o političkom, sa kojim ovi publicisti francuski i engleski sude jadransko pitanje. Izgleda, da oni sebi predstavljaju buduću Jugoslaviju kao jednu silu, koja imade za zadaću, da stane na put i da zadrži talijansku silu; shvaćanje veoma pogrešno, jer predpostavlja da bi Italija darovala svoje narodnosne i državne zahtjeve i interese budućoj Jugoslaviji, koja bi u pravu i na djelu zamijenila habsburšku monarkiju prama našoj domovini.

Problem odnošaja između Slovena i Talijana na Jadranu ne može se riješiti na jednostavnoj podlozi, na jednostavnim izvanjskim statističkim podacima. To je zamršen i duboki problem, koji se ne može riješiti bez obzira na povijest i na talijansku civilizaciju, i ne puštajući s vida u sućnosti budući mir na Jadranu.

Problem je u bitnosti politički, shvaćen u širokom smislu riječi. Engleski i francuski publiciste, koji imadu upliva na javno mnijenje, ne mogu zahtijevati, da ga riješe sa jednostranim kriterijama, koji ne poznaju položaje, radi kojega je Italija stupila u rat i radi kojega će Italija biti solidnim faktorom mira, koji se sada u Europi izgrađuje.

БРАТЕ МОЈ!

Што ти се чело бело смрштило
борама кобним,
обрве густе спустиле над оком
сокола, брате,
зар као облаци црни, што крију
тучу-несрећу?!
зеница стрелџа изнад њих, ко
стрела отрована,
Издајнички циљајућ у срце
рођеном брату —
А!... Опрости, брате, — то у сну
тешком видех. ...

* *

Та то је рука створена, рођена
брата да грли
притиском вреле груди, уздрхтале,
што бреча

од била препуна срца јуначка,
млађаного.
Десница та је освештана у борби
дедова,
што за слободу нам гинуше
златну вековима,
што умираху у боју витешком
за славу рода,
за ускрс народњи. Ми стопама
њиховим хајмо:
у светом гневу на крвника клетог
мога и тога
издисаху... Хајд да их светимо,
нас су заклели:
за њима хајмо у слободу,
словенски роде!

Дај, брате, руку, поглед узвиси,
разведри чело, —
нек буде светло и бајно, ко небо
над морем сињим.
— Знаш оно море Јадранско наше?...
у ком се гране
свиле народа једног: Срби,
Словенци, Хрвати.
На обали му сад да станемо у
загрљају,
сложни ко један!

У даљину упримо поглед...
Кад пређе бура, стиса се море
и грану зраци, —
тамо на површини засјаће лађа
бела
у сунцу, окупана, светла, ко
лабуд бујна.
Сложно морнани веслају венци,
духом чили,
у борби за живот очврели,
стални, неуздмани,
Јасни поглед им с нашим се слива.
Чезњом врућом,
силом привлачном они нас познаше,
да смо им браћа,
те иду к нама, хитају — жели,
да буду на броју.
Из крајева даљних, из бела света —
дома се враћају,
Отаџбини да свету одуже дужност
синовску:
заједно с њима дом ћемо дизат
из пенела нови
на огњишту старом, што нам га
разори нечасни крвник.

Антон Јурјевић:

Јунаштво без јунаштва.

Психоза.

У нашем заточном животу бијаху најмилијом темом овакова опажања:
— Ми смо, господо, изражавао се је наш «први друг» флегмом обломовца —
ће само изгубили наш прваци карактер,
него и попримили нову форму душе, да
ће нас тешко препознати и најближи друг.
Ја си на пр. не могу предочити ни једнога од вас, какав је он морао бити пре војне. Тврдо вјерујем, да је сваки из нас постао бар на длаку психоматичан.

Ми смо га сви усунуто гледали.

Но још више нас је удивило колега «липачко» (ми смо сви били с «псеудонимом»), који се је на опаску друга необично узнемирио. Он се је одликовао својим страним гестима и неочекиваним расположењем духа.

— Ја ћу вам испричати чудну историју својег поступка, којег можете назвати патриотским или луђачким, прихвати он пријатељеву мисао. — Ужасна војна положиле је на главу све људске норме, и није чудо, да су се у онима будили негативни осећаји као насмешка и реакција. Било је свакоме пријатно цинички напљувати на многе светиње људске душе.

Ја сам сам починио злочин само из тог осећаја, знајући да немам над собом судије, и да га могу носити, не одавајући за то рачуна ни властитој савести. Што је мене могло на то нагнати — било је сигурно нешто

Зар не, — у будућност хајд да
гледамо, мој брате мили,
с надама новим и вером у правду
преведу — истину гечну!
Дај руку, брате, да дамо веру:
заборавићемо
грехе прошлости: деца смо били,
неука нејач;
туђин нас завади толико пута, да
нама влада, —
ал више неће!!

Јер ћемо свешћу да с' уздигемо у
вис неба,
тамо где орлови гњездо вију,
откуд је широк,
бескрајан свет у недоглед и на
све стране
живот полетан зове у борбу нову
и нову.
Па кад бацимо погледе отуд на
кршине наше
и равне доле где теку наше
вајкада реке;
ту груду земље, патничке, ал
поштене, часне,
благословене богом, — кад
сагледамо, брате:
да осетимо љубав једину к јединој
мајци
Отаџбини, већу но икад, заносну,
силну!

Зар не, да нећеш хтети оруђе бити
слепо
у руци подлој обесна туђина,
силника мрског,
што нас се боји и срамно хушка
брата на брата,
да гриву један другог, на радост
му кукавичку.
Зар не, да нисмо мали више,
незрели — као
што бесмо некад?...

Дај руку, сложно у сусрет хајмо
новоме дану,
срећнијем, новом животу народа
јединог нашег.
Препород ми да му видимо! То
нека буде славно,
достојно дело руку наших! Па да
с' дигнемо:
живот да дамо, ал тај циљ само
да дочекамо.

прирођеног, демонског, што је изазвала прва пригода. Ви ћете расудити.

I.

Први дојам нашега мајора Крипеда побудио је у мени непријатељске осећаје према њему. Ја поседујем ретки нос, који ме не vara. Његова шиласта лубања, на полак ћелава, изазивала је у мени необичну жељу, да је ухватим претима и завртим с њоме као зврком. Ретко сам нашао човека, којег би име тако дивно карактеризовало. Кљаст духом, одвратним цртама носа, ушију и ногу. Логична појава двију антиподних раса — славенске и германске. Чеховемац.

Морате знати, да сам по други пут био у гарнизону. Вратио сам се с позиције болестан, моје бити више душевно, него телесно. Настрадали су моји нерви, којих је од тада сваки неугодни случај болно заједао.

Била је моја прва мисао, кад сам чуо његов сурови, командујући глас:

»Ми ћемо, г. мајоре, бити противницима барем ради вашег барбарског гласа.«

Мени је било чудновато, кад сам га први пут видео с једном младом, прекрасном дамом. Било је то управо на колодвору, пред нашим поласком на војну.

— Тко је та девојка? запитао сам својега друга Нијемца.

— Мајорова жена — одврати он са смешком. — Врло просто: дандана мора се бити таквим, ако желимо имати успеха.

Не знам, зашто је мене та слика могла толико занимати. Ја сам се инстинктивно ћутио трећим лицем у том чину. Мени није било до тога, да ли су биле

Тад у слободи, наш народ, три
брата рођена, мила,
нек буде дичан, поносит свешћу,
силном ко стена,
пред којом у прах падају сумње
и ништавне мисли,
као што болесно сухо лишће с
дрвета здрава.
Бошко Југовић.

М. М. Веселкин — српски добротвор.

Срби, који обитавају на обалама Дунава, од Текије до Радујевца, захваљујући својој непосредној близини са границом непријатељске територије, искусили су за време садашњег рата све страхоте, којим их је подвргавала близина непријатељске фронте.

Но патње тог несретног пучанства не могу да се опишу с дана 11. октобра, када је оно одрезано непријатељем од рођене земље.

Душманске гранате с оршовских позиција рушиле су и палиле домове, за леђима харачиле су хорде бугарско-њемачке, а испред је стојала природна запрека спасењу у Румуњску — Дунав...

Неочекиван је био издајнички нападај Бугара, те се ради тога нису могле да подуму мере за евакуацију из сфере ватре тог пучанства северо-источног угла Србије.

Пренерзивиши се од страха пред смрћу од непријатељске ватре, несретно пучанство, већим делом старци, жене и деца, бежали су к обали Дунава, жудећи прећи на румуњску обалу. Очевидци приповедају потресне прилике о страхотама, које су се збивале међу старцима, женама и децом, који оставише иметак свој и рођена огњишта, те се нашли овде на обали Дунава под ведрим небом без икакве помоћи.

На брзу руку изготвољени из балвана сплави носили су их у сигурну смрт у дубине Дунава. Но у најкритичнији моменат услишала је њихове

болне крикове — свуда и вазда долазећи у добри час са својим најугледнијим људима — Русија.

Начелник експедиције, контрадмирал свите Његовог Императорског Величанства Мих. Мих. Веселкин организовао је под ватром непријатељске танади преважање тих несретника на други брег. Одлучност и љубави пуно срце Мих. Мих. отели су из сигурне смрти више од 10.000 пучанства Србије, зашто ће му српски народ бити вечно благодаран.

По наређењу г. Веселкина ти бегунци уконачени су у Турн-Северину, где нису ћутили никаквих недостатака. Многи су се сада повратили у домовину, многи се разишли по Румуњској за послом, по на брзи г. Веселкина остало је свеједно још 1356 људи, из којих 61 дете — праве сироте. Сви бегунци имаду у Турн-Северину стан, светло, гориво и новчану помоћ за храну 1/2 франка на дан. Г. Веселкин се постарао да по могућности удовољи и душевним потребама бегунаца; устројена је покретна црква, отворена је школа где подучавају српски учитељи-бегунци (премда без књига).

Положај сирочади-деце захтева њихово коначно одређење и уређење. Труд Михајла Михајловича у почетком процесу обновљења и создања разореног живота српског народа, морао би наћи потпору у широким слојевима руског друштва, којему може служити примером у том питању француски народ, који је отворио сва своја склоништа и школе младежи српској, која се нашла у Француској. Како год била велика брига г. Веселкина према српском народу, ипак је задаћа сачувања тог зрна, из којег треба да се развије будућност раштрканог народа — огромна.

Ради тога требале би до успостављења Србије руске добротворне организације саме побринуте се за судбину тих сирота, чији су очеви обвезали сав културни свет својим подвизима и јуначком смрћу да се побрине за ту бескућну децу.

После некога времена ватра је затишала. Ја сам лутао бесан наоколо, и желио се сустрести с мајором.

«Злотвор!» дрхтали су моји нерви.

Опазио сам га, где стоји и чека на старим панчевима с револвером у руци распржане часнике и чете.

— Напокон, г. поручнике! Где су људи?

Слегнух раменима.

— Изнебушнице врагови, а! Која опасност. Помислите, како је мене очувала пресвета Богородица! говорио је он уверено и показао на желудац, где је вирио далекозор, пробурачен до вијка пушчаним метком.

«Глупане; помислих ја злобно. — Збиља бива, да Петко заштићује овакове људе.»

II.

Тај сам пут био несабран и нервозан. Једно слово или поглед много пута приближило ме је и к најодвратнијим људима. Ја сам дапаче пратио и намишљао, како се је негде бедна жена или мајка поћутила телепатичко веселом и сретном.

После ове епизоде његове страсти, суровост и себичност нису показивале предела.

Његова присутност у мојој чети мене је душевно мучила. Ја сам знао, да је такав човек демон, којему желим пропасти. Апатија дуготрајне борбе расла је и убијала моје свакидашње осећаје. Ми смо се већ дуго досађивали у рововима. Живео сам у гробу на цимитерију, у симболичкој јами за моја чувства. Из доконице пучао сам у облаке.

Потпоре за устројење будућности те бедне деце, нека се шаљу на српски генерални конзулат у Одеси, Пушкинская № 37, или московском славенском комитету у Москви, српско подворје, за г. Ђорђевића.

Каж правиво словенски клерикалци.

Под тем насловом пошља г. надућитељ Т. С. чланек, ки га в наследнем приобћујемо:

З великим веселјем смо спрејели прве, безплатно нам послане številke «Slovenskega Juga». Hitro je šel časopis iz roke v roko, vsak je hotel, da zopet enkrat čita v svojem rodnom jeziku, slovensko, in sicer ne samo slovensko tiskanih besed, ampak članke, pisane v duhu, ki je lasten ogromni večini slovenskega ljudstva. Tak mora biti list, ki hoče reprezentirati Slovenijo, ki nima namena biti agitatoričnim žurnalom — poedine stranke.

Prečitati smo spise «Jugoslavija rešitev Slovencev», «Trst», «Slovinci in Jugoslavoani» ter «Brez pomislekov».

Vas bo zanimalo, kaj pravimo na vse to, mi, slovenski klerikalci ali drugače pristaši Slovenske Ljudske Stranke. Prvoimenovani članek bi malone podpisali z obema rokama. Naša vlada mnogokrat ni bila na svojem mestu. Nemško-nacionalno srce, zveza z Italijo in Nemčijo sta narekovali Avstriji skrajno krivično postopanje s Slovenci, zlasti v šolskem in uradništem vprašanju. Slovenci smo trpeli nečuveno zapostavljanje. Ne govorim o obmejnih Slovincih, kjer je vlada postopala ž njimi kot svinja z mehom in pripravljala in že deloma pripravila, zlasti koroškim rojakom — popolno propast. Pogledjmo Kranjsko! V tej slovenski kronovini smo imeli le tri slovenske okrajne glavarje; vladal je princip, da je smel biti zastopnik vlade na vsakem važnejšem mestu od deželneга predsednika do zadnjega uradnika na poglavarstvu Nemec, ali pa nacionalno brezbarvena oseba. V ministerstvih smo bili, domalega brez uradniških mest.

Дан пред наступањем узбуњило је топиштво наш мир. Шанчеви су оживели. Појавио се наш мајор.

Он је као обично дошао с револвером у руци и пазио на положај редова.

Знао сам, да ће опет наступити тешко време, кад ће нам тај човек бити сидром у плочењу.

Сигурно је тражио мене, командира чете.

Не знам како, тај сам се пут демонски насмијао:

— Господине мајоре, хвала Богу, опет ће бити забавно. Како је лепа чак и музика танета. Нек захвати у руку, у ногу, у главу — само нек није досадно.

— Хм, у главу не, одговори он шаливо.

— У главу не, тада може бити, у груди. Имати ће тво заштитити! рекох цинички, и чудно таласање проструји мојим перима.

Ја сам у тренутак хитро свој тешки самокрес и намерио га пут његова чела.

— Што ви?!... ускликне он бледан, опустивши обе руке.

— Има тво заштитити, глупане! крикнем ја — и опалим.

Он се сруши као руб, и мени је било необично весело.

Моји су момци гледали запрепаштено овај призор.

— Г. поручнике — долетише два најближа — ви сте убили тог хуљу! Лепо, лепо, но ако сазнају?

— Тко? запитам ја иронички, гледајући на мртваца. — Он је погинуо смрћу јунака!...

V nadaljnjem govori dopisnik obširneje o delovanju «Sokola» in Slovenske Ljudske stranke. Ker je to brez zveze z namenom našega lista, odpade. Odstavek o obnašanju Sokolov v Rusiji, pa ne sme ostati neopažen. «Le vprašajte srbske prostovoljce, če niso bili slovenski Sokoli, ki so v zvezi z nemškutarijo pretepali kot živino do krvi srbske prostovoljce, došle popolnoma mirno v slovenske barake v Tjumeniu! Vprašajte in zvedeli bode, da smo slovenski klerikalci — učitelji in kmetje — ostro obsojali tako početje in nas je zato nahrulila pretepaška banda s srbofili in grozila z denunciacijami, ko dojdemo domov, dasi smo kot dostojni ljudje le zavzeli pravično stališče».

Ne moremo verjeti, da bi se slovenski Sokoli izneverili v Rusiji onim idejam, ki so v domovini zavzemale prvo mesto v sokolskem programu. Vsaj je bil vendar «Sokol» ono društvo, ki je v največji meri gojilo jugoslovanske stike, ljubav k bratom Srbom je povzročila razpust in pogibelj našega «Sokola»!

Ce pa so se našli tudi med Sokoli Judeži jugoslovanstva, smo mi prvi, ki to ne samo obžalujemo in obsojamo, ampak hočemo tudi poskrbeti, da dobi izdajalstvo zaslužen plačilo. Tem bolj pa se veselimo nad onimi, ki v domovini niso bili v jugoslovanskem taboru, v Rusiji pa stopajo pod prapor Jugoslavije.

«Ako usoda velike vojne loči Slovence od Avstrije, bodite prepričani, da bo imela srbska vlada in srbski kralj pod pogojem, da se bodo v polni meri rešpektirala sveta načela vernega slovenskega ljudstva, v tem ljudstvu najtrdnjejšo oporo.

Mi katoliški Slovenci bodemo, kadar pride čas, prostovoljno prisegli zvestobo in tudi pod vsakim pogojem ostali mož beseda. In tedaj se bode, da ne bode manjkalo na Kosovem polju — nobenega Slovenca».

Veličastna izjava! Priznamo odkrito, da nismo pričakovali v vrstah Slovenske Ljudske Stranke tako trdne jugoslovanske zavesti. Da bode v bodoči Jugoslaviji katoliška vera deležna istih pravic kot pravoslavna, zato je prinesel naš list že zadostnih dokazov. Srbija katoličanov nikdar ni zapostavljala. Najvišje državne službe so bile dostopne katolikom. Vsaj je znano, da je bil pred časom poslanik pravoslavne Srbije v pravoslavni stolici pravoslavne Rusije — katolik, v Beogradu je bilo poverjeno ministerstvo prosvete ministru-katoliku Džaji. Si-li morete misliti sijanejših dokazov verske jednakopravnosti?

Kdaj pa je bil v katoliškem Dujaju minister katoliški Slovenec? Je že kdaj katoliška avstrijska vlada poverila Slovincu-katoliku poslaniško mesto?

V bodoči Jugoslaviji ne bomo samo vpisani v davčne knjige, imeli bomo zastopstvo tudi tam, kjer se reže narodu kruh pravice.

Cemu pa odlašati g. nadučitelj? Pravite: če usoda velike vojne loči Slovence od Avstrije, hočemo biti udani državljani Jugoslavije. Naša dolžnost je, da pomagamo tudi do uresničenja velikega jugoslovanskega cilja. V vrstah jugoslovanskih prostovoljcev ne sme manjkati nobenega Slovenca!

Въ волнахъ Бистрицы.

(Продолжение.)

И пошли три брата, три сербскихъ горца на сборное мѣсто, что-бы отуда пойти въ бой, въ смерть.

Съ пѣней пошли. Поцѣловали руку отцу, а старикъ ихъ въ чело, ниско ему поклонились и пошли — что-бы никогда больше не вернуться въ свой милый, родной край — къ своимъ дорогимъ крошкамъ, къ дѣтямъ и къ истрапнымъ трудомъ и заботой женамъ и къ доброму старику — отцу и несчастной старушкѣ — матери.

Двое младшихъ — Михаилъ и Милошъ пали въ первомъ бою, на Церѣ, когда разбитыя австро-венгерскія полчища, растерявъ голову, бѣжали къ Савѣ и Дринѣ — однимъ снарядомъ убиты оба брата, а Недѣлко — онъ нашелъ себѣ вѣчный покой въ волнахъберанской Быстрицы. Последнюю рану получилъ въ стублиначкомъ ущелѣ, что въ горахъ Жлѣба, на полѣ пути между Печи и Рожая: толпа дикихъ арнаутъ встрѣтила отступающихъ раненыхъ сербскихъ солдатъ и много десятковъ ихъ здѣсь похоронила. Спасшися, между ними и Недѣлко, получившій здѣсь вторую рану въ лѣвую руку кое какъ добрались до Рожая. Здѣсь отдохнули 2 дня, хотя это былъ не отдыхъ, а сплошныя муки, ибо въ теченіи этихъ двухъ дней, казавшихся несчастнымъ солдатамъ вѣчностью, они равнымъ счетомъ одинъ разъ ѣли хлѣба и то сухого, горькаго кукурузнаго хлѣба, купленнаго у одного старика — турка по 2 рубля за фунтъ!

Изнуренный, голодный, въ старыхъ лохмотьяхъ, съ двумя глубокими ранами въ лѣвой рукѣ и одной въ правое плечо, шелъ Недѣлко съ несчастными какъ и онъ товарищами.

Грязная дорога, разбитая постоянными дождями, постоянно пересѣкаемая рѣчками и ручьями, лежала черезъ волнистую мѣстность, защищеную со всѣхъ сторонъ высокими горами, которые своими массивами ограждали ее отъ холодныхъ сѣверныхъ снѣговъ и вѣтровъ. Съ утра накрапывалъ мелкій дождикъ а раненые солдаты рѣшались уже подождать еще денекъ другой, здѣсь, въ Рожай, но тревожные слухи, что неприятель уже близко, что Бѣлополѣ уже пало и передовыя части неприятеля подошли къ Затони, а дикія орды арнаутѣвъ за горой, ужъ слышны и единичныя выстрѣлы ихъ винтовокъ — заставили раненыхъ двинуться въ путь.

Тяжелый былъ этотъ путь — это была сплошная пытка, на которую были осуждены капризами войны эти голодные люди, въ солдатскихъ лохмотьяхъ, изнуренные, больные, съ тяжелыми ранами, невыданными и переперевытыми.

День пути отъ Рожая до Берана они прошли въ три. Ночевали въ чобанскихъ колыбахъ, возлѣ большихъ костровъ, которые раскладывали, что-бы согрѣться, питались сухимъ хлѣбомъ и картошкой больше изъ милости чѣмъ за деньги проданными имъ женами деревень, черезъ которыя ихъ путь лежалъ.

Съ необыкновенной стойкостью пересиливали невзгоды и несли свой тяжелый крестъ Недѣлко и его товарищи и съ еще большимъ хладнокровіемъ разсуждали о своей тяжелой долѣ.

Какъ вечеръ, они въ первую колыбу, что попадется на пути — на

ночлегъ. Разведутъ костеръ и расположатся вокругъ него. И долго слышенъ ихъ безсвязный унылый разговоръ

— Тяжелые, страшные дни!... Несчастливая страна!... Раздавили какъ червя, — начнетъ ктонибудь.

— Если бы не болгары, такъ не то бы было. Но они собаки, подло, изъ за угла...

— И что же будетъ наконецъ — такъ и пропало царство?

Тогда Недѣлко вмѣшивался.

— Нѣтъ, не пропало а замерло, что-бы воскреснуть Великой Сербіей! Помнишь слова нашего Саши? — Наслѣдника сербскаго престола, королевича Александра, главнокомандующаго сербскими арміями, солдаты изъ милости, между собою называли Сашей. Мы въ хорошемъ обществѣ, онъ говаривалъ. Съ нами великая Росія, Англія, Франція, Италія. И право на нашей сторонѣ и мы не умремъ, мы будемъ жить жизнью другой, лучшей, возрожденной.

— Но что-же съ этого, что мы въ хорошемъ обществѣ, когда истекаемъ кровью, возражали товарищи Недѣлку. Много ли насъ вернется домой? Много ли домовъ уцѣлѣетъ — мы помремъ отъ ранъ и невзгодъ, а старики и дѣти наши дома — съ голоду: нешто собака оставилъ зерна въ амбарѣ и скотину въ торѣ — все забралъ, все унесъ.

— Экая бѣда! Точно безъ крохъ бываетъ — опять возражалъ Недѣлко. Вотъ жуешь хлѣба, а крохи падаютъ, а хочеть что-бы война, еще такая страшная война обошлась безъ жертвъ и страданій. Нельзя! Война что и жизнь — борьба, расходъ: Хочешь лучшей, свободной жизни — борись.

— Тамъ на дому, въ хозяйствѣ работаешь, борешься, расходуешь силы, для блага дома, семьи и своихъ близкихъ, здѣсь же, на войнѣ расходуешь силы, умираешь, жизнью тысячъ, десятковъ и сотенъ тысячъ людей хоронишь для блага великаго общаго дома, которому имя — родина, отечество. Не даромъ сказано — «Вѣй для одного, одинъ для всѣхъ!» Развѣ не такъ? И приходя въ восторгъ, Недѣлко продолжалъ — Нѣтъ, люблю я борьбу, потому что люблю жизнь — хорошую, полную, здоровую. И въ этой борьбѣ и умереть не жалъ — для блага общества, людей, близкихъ.

И въ деревнѣ сколько приходилось тезаться, сколько бороться, расходоваться! Хотя бы такой примѣръ.

И тогда онъ обыкновенно рассказывалъ о своихъ столкновѣніяхъ съ ихъ деревенскимъ лавочникомъ. — Смилянничемъ, который не брезгалъ никакими средствами, что-бы разрушить — «это гнѣздо социалистовъ», какъ онъ, Смилянничъ, обыкновенно называлъ заправилъ ихней потребилки, съ нимъ — Недѣлко во главѣ.

Продолжение слѣдуетъ.

БОРБА ЈУГОСЛОВЕНА ЗА УЈЕДИЊЕЊЕ.

Кратак историјски преглед.

За опстанак и развиће једног народа Дарвин поставља следеће правило:

«Историја како свију бића, тако и човека, састоји се у вечитој борби за опстанак и одржавање феле; у току свега, све оно што није способно да живи и што преставља препреку општем животу, мора подлећи и угасити се, остављајући само трагове, који су слични фосилима планинскихъ таложѣња, или словима у књигама, које називамо историјомъ света. То је општи, то је неминовни закон, који управља природомъ. Тај је законъ проузроковао смрт великимъ, антидилувіјалнимъ животињама,

због њега су пропала најјача друштва и најславнији народи, кад су, исцрпив снагу, престали да напредују и дошли у сукоб са духом и новим ером, која се јавила на земљи. Ни најсјајнија прошлост не може гарантовати екзистенцију једног народа, него само његова активност и присутна снага; народ отступа, ако се не креће са општим прогресом, и чена да догађаји учине крај свему, што је остарило и нема вредности за општи живот.

Пре него што би испитали, према овом Дарвиновом правилу, смисао и услове опстанка српско-хрватско-словеначког народа, да видимо пајуре границе тог народа, његову унутрашњу везу и спољни однос према заједничком непријатељу. Јинија повучена од Тришанског залива ка северозападу преко Градишке и Горице, више Удине, пресецајући аустро-талијанску границу код Поштебе, одакле окреће на исток више Вељака и Целовца, пролази између Марибора и Граца у Штајерској, пење се ка северу додирујући место Св. Готхард у Угарској, одакле силази ка југоистоку захватајући Печуј, Суботину и Темшвар у Угарској; додирујући Румунију, граница се креће границом Србије и Црне Горе до утока Бојане у Јадранско море. Одатле се пење ка Трсту, захватајући сву обалу и сва далматинска острва. На томе простору живи један и исти народ, бројем окс 12 милиона становника, који се назива трима разним именима: Хрват, Словенац, Србин, и који припада великој словенској породици, и који је од половине V. до половине VII. века, сипао са подножја Карпата и наставио се у садашњим границама. Да су Словенци, Срби и Хрвати један народ, види се по најважнијој одлици, која документира један народ, а то је језик. Један народ може се одликовати разним народним одликама: културним, економским, социјалним, политичким, али оно што га битно обележава, јесте језик, а Хрвати, Срби и Словенци говоре језиком, који је почев од корена па до стварања облика један исти. Мања је разлика у дијалектима између Хрвата, Срба и Словенаца него између северних и јужних Немаца; веће су језичке разлике код Руса, Талијана и Француза него у нас. Што је овај један исти народ доведен до оваквог стања и овакове подвојености долази отуда, што налазећи се на путу између истока и запада, био је у вечитој борби између освајача, који су се кретали са истока на запад и обратно. То је допринело, да је племе ближе истоку примило веру и обичаје Византије, а оно на западу веру и обичаје запада. Изложен утицају двију култура, народ није могао постићи културно и народно јединство, чему је највише допринела Аустро-Угарска, која је од првог дана свог постанка гравитирала југу и истоку и старала се да својим освајачким намерама уклони сваку препреку.

Сем језика, Хрвати, Срби, Словенци везани су и другим одликама, које карактеришу народно јединство: народна уметност, традиције, обичаји, тип, менталитет, управо сви облици народноне енергије.

Код Југословена не може се повући тачна разлика између народне уметности и традиција. И једно и друго последица је вечите борбе, у којој су живели Срби, Хрвати и Словенци. Мирно доба јавља се као одблесак у животу Југословена. Историја Југословена, живот, обичаји, схватање живота, религија, све је то изражено у српској поезији. То је чиста одлика Југословена. Њихови јунаци нису само цинови, који јуре за победом, они су поносиоци правде или мученици слободе. Већина старих краљева проглашени су за свеце. Краљевић Марко и Косовска битка нису само заједничко благо Југословена, они су такође извор свију традиција. У концепцији ових епоса може се видети јасна и сигурна идеја јединства, и народног пространства. Марко Краљевић је символ народа, у њему су опеване добре и рђаве особине народа. Његов живот је рефлекс судбине Југословена. Што Маика славе сви Југословени, долази од тога, што он персонифицира саму расу. У најудаљенијим крајевима на западу налазе се отисци у стенама шарчевих копита. У Поли, у Истри, и још северозападније остатке римских амфитеатра сматрају за гроб Краљевића Марка.

Наставиће се.

Недељни преглед.

Ратиште.

Posljedice groznog porazenja Pflancerove i Botmerove armije, koje su na samim zarobljenicima izgubile preko 200.000 ljudi, 210 topova, 660 mitraljeza, 400 aparata za bacanje bomba i silu drugog ratnog materijala, pokazala se je u pravom svjetlu tako, da je ostalo uzaludnim sve naprezanje Nijemaca, da ustave rusko pobjedonosno napredovanje. Pol milijona Austro-Nijemaca izbito je iz stroja za samih 14 dana; izgubili su na zemljištu oko 350 km² i nacinjeni prorivni klin u pravcu Kovelja, svejednako dalje prijeti njemackom zaledju i sjeverno od Pripjatja operirajucim armijama.

Na brzu ruku bacene njemacke rezerve iz untrasnjosti i sa francuskog fronta nijesu bile kadre da ustave rusku lavinu, jer su pojacanja dolazila u manjim grupama, koje nijesu mogle da opetuju ono, sto su lanjske godine provele na Dunajcu.

Zauzece citave Bukovine i priblijenje Rusa Kolomeji i Stanislavu svakim danom vise prijeti obilaznju i zauzeću Lavova sa juga tako, da bi austro-njemacko suprotivljenje kod Bucaca, Vladimira-Volinjskoga i Kovelja samo od sebe postalo iluzornim i suvislim. Doslo bi do prirodnog izravnjanja fronta jer je armija gen. Lecickoga na kakovih 80 kil. zapadnije od ostalog sjevernijeg austro-germanskog fronta.

Tezak udarac zadan Austrijancima na galijsko-volinjskom frontu prisilio ih opozvati svoju vojsku iz Trentina i odustati od zapocete ofenzive proti Italiji.

Talijani sakupivsi jaku vojsku, upotrebise priliku i predjose u protu-ofenzivu, koja se danomice sve vise siri i zauzimlje maha tako, da ce kroz kratko vrijeme baciti i posljednje Austrijance preko granice.

Izgleda, da se ispunjuje davno zudjena zajednicka akcija sviju saveznika. Talijani se sada sa juga da jakim udarom nanesenim samom srcu Austrije drzde i onemoguce oslabljenje austrijskih ceta na spomenutom frontu. Posada Verderna jednako hrabro kao u pocetku odbija bijesne i pune zrtava za Nijemce napadaje, nedopustajuc im, da se od Verderna udalje i da raspolozive svoje rezerve posalju na ruski front.

Na koncu se je i Engleska armija potpuno spremila i prelazi u ofenzivu na Ipru te se nadamo da ce zajedno sa francusko-belgijskom armijom uspijeti zadati Germancima jaki udarac bas ondje, gdje ga najmanje ocekju. Uostalom prilike na ratistu, zahvaljujuci ruskom nastupanju, promijenile su veoma tok dogadjaja i izgleda, da je pocetak konca inicijativnih operacija, koje su do sada bile uvijek u rukama Austro-Germanaca.

Вијести из домовине.

Hrvatski pjesnik pred sarajevskim sudom. U Sarajevu je 23. maja otpoceo pretres protiv hrvatskog pjesnika dr. Tugomira Alaupovića, koji stoji pod optuzbom zbog zloupotrebe zvanične vlasti i zbog zlocina prevare krivim svjedocanstvom. Tacke su optuzbe ove:

1.) Kao direktor gimnazije u Tuzli, dopustio je Alaupovic da djak sestig razreda Petar Gutesa u februaru 1912. drzi u djackom literarnom drustvu predavanje o postanku covjeka prema Darwinovoj teoriji. U decembru iste godine drzao je isti djak predavanje o prvim momentima ljudske kulture. Obadva predavanja su u potpunoj protivnosti s vjerskim skolskim vaspitanjem. Dalje je dopustio da djak Mladen Stojanović u klubu «Treznosti» drzi predavanje o feminizmu, gdje je govorio i o prostituciji.

2.) Kao direktora iste gimnazije upozorili su ga profesori Hadzikadic i Truhelka, da srpski djaci posjeduju srpska drustva «Soko» i «Citaonica», sto se protivi disciplinarnim propisima. On je odgovorio, da mu zvanično o tome nije poznato, i nije nista preduzeo, kad su mu katolicki djaci i vjeroucitelj Marko Trpkovic prijavili, da srpski djaci imaju tajne sastanke, ma da je po vladinoj naredbi od 19. septembra 1913. trebalo strogo paziti na take sastanke, pa cak prizvati i pomoc policije.

3.) Alaupovic je dopustio djacima da u skolskoj biblioteci citaju propagandisticki jugoslovenski list «Zora», koji je izlazio u Becu, Pragu i Beogradu.

4.) Dao je profesoru Stevanu Zakuli dopust za Beograd, ma na da to nije bio ovlasten,

5.) O Uskrsu 1912 priredio je djacki izlet iz Tuzle u Zvornik u cisto srpskom duhu, jer se obratio na tamosnji srpski «Soko», da im ide na ruku. Stoga je srpski «Soko» docekao djake u sokolskoj odjeci. Djaci su s njegovim dopustenjem ucestvovali u javnoj sokolskoj vjezbi sa srpskim znacima i pojasi. Dopustio je djacima da predju u Mali Zvornik u Srbiji, i da pjevaju tom prilikom «Pozdrav domovini», «Orao klikce» i druge srpske pjesme, pa da kleknu i poljube srpsku zemlju, i ponesu cvijeca i kamicaka za uspomenu. Iz djackih redova culi su se i velikosrpski poklici, i pjesma «Srbijanci i Bosanci». U Kalesiji je Alaupovic dopustio da mu djaci defiluju uz srpski sokolski mars, pa im tako dao prilike da dadu slobodna maha krajnim nacionalnim osjecajima. Alaupovic nije dopustio da se ove stvari pretresu u profesorskoj kolegiji, nego je podneo svojoj vlasti nevjeran izvjestaj, kako je izlet lijepo prosao, a precutao je izlet u Mali Zvornik. Svima ovim postupcima on je ucinio zloupotrebu zvanične vlasti.

Osim toga tuzen je Alaupovic da je u pretresu Todora Ilica i drugova zbog veleizdaje dao, kod sarajevskog suda 1. marta i 3. septembra 1914, svjesno lazne iskaze, tvrdeci da prilikom izleta u Zvornik nije bilo nikakvih neispravnosti i da mu nije nista poznato o nekorektnosti srpskih djaka, niti mu je to ko prijavio. Time je ucinio 3 zlocina prevare krivim svjedocanstvom. — O rezultatu procesa saopsticemo docnije. («Bosnische Post» 24. V.)

Колико вјерује у Хрватској у побједу Аустрије? Загребачки «Agramer Tagblatt» од 27. маја доноси врло занимљив чланак, из кога се очито види, да се баш много не вјерује увјеравањима из Беча и Пеште о чврстоћи положаја. Чланак гласи:

— «Четврти ратни зајам обично се назива и зајмом побједје. Ако се тиме мисли, да она за себе значи неку економску побједу Аустро-Угарске, онда би тај назив још и могао имати оправдања. Но то, да ли се може на њ гледати, као на послједњи за побједу потребни зајам, не треба испитивати. Могуће је, да гдје у унутрашњости ове или оне државе Споразума тиња мисао, да је рат за Споразум изгубљен. Спољних знакова међутим за то још нема. И ми не знамо, да ли је умјесно гласове о могућности мира тако увеличавати, као што имају обичај чинити и неки аустро-угарски листови. Становништво Аустро-Угарске показало је у току ова страшна 22 мјесеца, да му фантастичких утјеха не треба, као што су на пр. оне сваки час понављане вјести о финансијским тешкоћама Енглеске, о пропадању становништва Француске, револуцијама и slabим жетвама Русије и о слому Италије. Јер становништво монархије зна данас, да се централне власти налазе у рату са четири велике силе, које су неминовно предузеле и предузеће све могуће, да коначно не подлегну. На против би требало према нашем схватању увијек и стално упозоравати на то, како се конач рата не може још догледати; да шта више није још сигурно ни то, да ли смо дошли до највише тачке рата и да изгледа, да се ратно расположење у државама Споразума није до сада нимало ублажило. Само слабости треба утјеха; снага је одбија».

Тешак живот у Босни и Хрватској. Босанске новине јављају, да је сваки дан све мање коже за обућу. Наскоро се ће моћи добити ни за какве новце. Становништву се савјетује, да иду боси или у панулама, да сачувају обућу за зиму. Пошто се осим хране одузима за војску и кожа, очекује становништво осим глади и оскудица у одјећи и обући.

Загребачке «Новине» доносе 21. маја допис из једног села код Вараждина, у коме поред осталог читамо: «Скрајње је вријеме, да се обради оно мало поља, што га овдје има, а нема блага за орање у

низини, ни људи за копање по брегуима. Зато има доста кућа, које нијесу посијале ни куруза. За новац се радник врло тешко добије, а многа сиротиња нема шта да му даде за јело».

Из Сријема такође долазе гласови о тешком животу за сиротињу због скупоће и реквизиције за војску. У Митровици плаћају за мршаво прасе од 4 мјесеца по 2000 К. и више.

Slovenec o srbski literaturi. Slavist graške univerze, prof. dr. Matija Murko. je napisal na prošnju revije «Süddeutsche Monatshefte» razpravo pod naslovom: «Das serbische Geistesleben», ki je izšla v posebni knjigi. Razprava podaja pregled srbske književnosti od srednjega veka do najnovjše dobe. Odnosaji med srbsko in hrvaško književnostjo so dovolj jasno označeni, kakor sploh napravlja cela rasprava utis objektivne slike izpod peresa slovenskega profesorja, ki deluje na nemški univerzi; in razprava nudi Evropi pravi točni pogled v duševne pojave slovanskega juga.

Разне вијести.

Пораз Русије — корист Бугарске. Бугарски лист «Народни Права» пишући у уводном чланку 16. маја о некој анкети социјалистичкој за вријеме руско-јапанског рата, која да је тобоже изјавила, како Русија треба да буде тучена као ступ реакције, каже:

— «Ступ реакције у Европи треба доиста за увијек да се искоријени. То захтијевају интереси европског и општегачовчанског напретка. То захтијевају и наши национални интереси!... Против монархистичке Русије и њених савезника, ма који они били, треба да се боримо на живот и смрт».

Мислимо и надамо се, да ће овакве изјаве, које нијесу ријетке, отворити очи и онима, посљедњима, који су дијелили издајничке Бугаре од Фердинанда Искриотског.

Pretekli teden je počastil naše uredništvo s svojim obiskom g. prof. Ljapunov, slavist odeskega sveučilišća. Gospod prof. je veliki prijatelj Jugoslovanov in dober poznavalec jugoslovenskih literatur. Napisal je med drugim dve daljši razpravi o slovenskem slavistu dr. Vatroslavu Oblaku: Dr. Vatroslav Oblak, kritiko — biografskij očerk, Charkov, 1896, in dr Vatroslav Oblak 1864—1896 Sanktpetersburg 1896. Otdelni ottisk iz Izvestij Otdelenija russkago jazyka i slovesnosti. Imperatorskoj akademiji Nauk. S prijaznim posredovanjem g. Ljapunova je dobilo uredništvo dozvoljenje posećati vseučiliško knjižnicu odesko; g. profesor je nam dal na raspolago tudi svojo bogato privatno knjižnico. Uredništvo izreka tem potom blagorodnemu g. profesorju za njegov trud in naklonjenost najtoplejšo zahvalo.

OD UREDNIŠTVA.

Upozoravamo ratne zarobljenike, da se njima šalje list potpunoma besplatno. Onu pak gospodu, koja dosada nije namirila pret-latu, a dužna je to učiniti, molimo da to čim prije učini.

Ratnim zarobljenicima stojimo na raspolaganje, davajući informacije u svakom pogledu. Molimo ih ujedno, da nam odmah jave, ako ih ko bilo sprečava u organizacijom radu za naše ideale.

Издаваатељ и одговорни уредник:

Милован Н. Митричевић.